

Európa a polgárokért

Hogyan vehetünk részt aktívan Európa közös építésében?

SIKEREK ÉS EREDMÉNYEK AZ EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAMBAN

2014-2020

TEMPUS KOZALAPITVANY

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	3
SOKSZÍNŰSÉG ÉS TÉMAGAZDAGSÁG	4
MAGYAR PÁLYÁZÓK A PROGRAM ÉLVONALÁBAN	8
NEMZETKÖZI KITEKINTÉS - FONTOS KÉRDÉSEK BEN	13
KISTARCSA KAPUT NYITOTT EURÓPÁRA <i>Kistarcsa Város Önkormányzata</i>	14
EURÓPA, A HATÁROKON ÁTÍVELŐ SOKSZÍNŰ KÖZÖSSÉG <i>Hollókő Község Önkormányzata</i>	18
MEGÉLNI AZ EURÓPAISÁGOT <i>Bácsalmás Város Önkormányzata</i>	22
KÍVÜL A KOMFORTZÓNÁN, ÚTON AZ ÖNBECSÜLÉS FELÉ <i>RGDTS – Phiren Amenca</i>	26
KORÁBBAN MEGJELENT DISSZEMINÁCIÓS FÜZETEK (2014-2020)	28

ELŐSZÓ

2020 végén lezárult az Európa a polgárokért program 7 éves pályázati és költségvetési szakasza. Nem ez volt az első ciklus, hiszen a program már 2007 óta biztosít pályázati lehetőséget elsősorban önkormányzatok és civil szervezetek számára. Így a 2007 és 2013 között zajló időszak tapasztalatait, valamint a pályázók és pályáztatók visszajelzéseit is figyelembe véve folytatódhatott 2014-ben, megtartva az elnevezést, de kissé átstrukturálva, egyszerűsítve, még inkább a pályázók igényeire szabva a pályázattípusokat.

Magyarországon már a kezdetektől nagyon népszerűek voltak a program által kínált pályázati lehetőségek, **a hazai szervezetek a legaktívabb és legsikeresebb pályázók közé tartoztak**. Nem volt ez másképp a 2014-től induló időszakban sem. Hazánk évről évre a legtöbb pályázatot benyújtó országok között szerepelt.

Ebben a kiadványban arra vállalkozunk, hogy összegezzük az elmúlt 7 év eredményeit és tapasztalatait. Bemutatjuk a program legfontosabb célkitűzéseit, prioritásait, felvillantjuk a hazai sikereket, valamint megszólaltatunk néhány kiemelkedően aktív pályázót, akik a program nyújtotta lehetőségekről és a pályázatokkal kapcsolatos tapasztalataikról mesélnek.

Bár egy korszak lezárul az Európa a polgárokért program történetében, 2021-től kezdődik egy új. Ismét elindul egy 7 éves pályázati és költségvetési ciklus. Az Európa a polgárokért program várhatóan egy sokkal széleskörűbb portfólióval rendelkező, vagyis a korábbiaknál több területet és témakört érintő, Justice, Rights and Values Fund (Igazság, Jogok és Értékek Alap*) elnevezésű program Citizens, Rights and Values Programme (Állampolgárság, Jogok és Értékek Program*) nevű ágának alprogramjaként folytatódik, megtartva a korábbi célkitűzéseinek, prioritásainak és pályázattípusainak többségét. Bízunk benne, hogy a kiadvány arra ösztönzi a hazai önkormányzatokat, szervezeteket, hogy – felhasználva a korábbi tapasztalatokat és inspirálódva a sikeres példákból – részt vegyenek az új pályázati programban is, legalább olyan sikerrel, mint a 2014-2020 közötti időszakban.

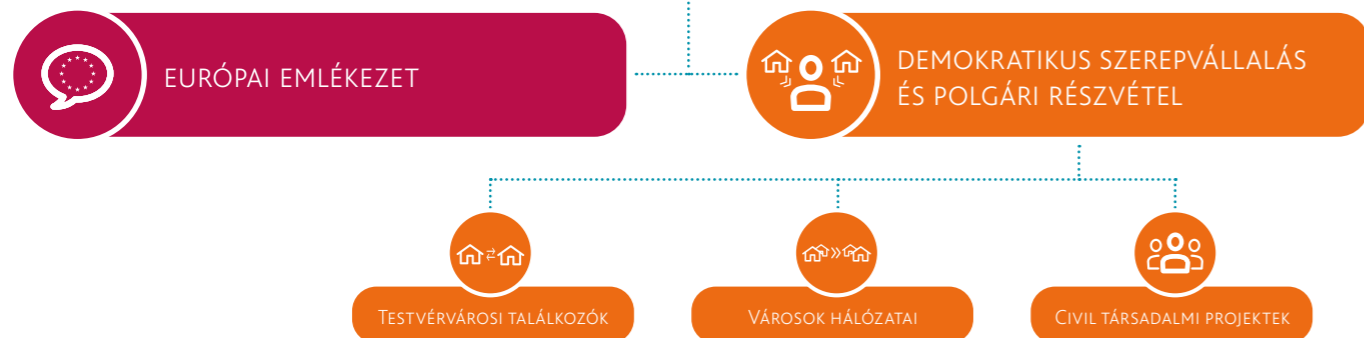
*Nem hivatalos fordítás

SOKSZÍNŰSÉG ÉS TÉMAGAZDAGSÁG

Az Európa a polgárokért program elsősorban önkormányzatok és civil szervezetek számára kínál pályázati lehetőséget. Azzal a céllal jött létre, hogy segítse a megemlékezés, a közös történelem és az európai értékek fontosságának tudatosítását, valamint ösztönözze az uniós szintű demokratikus szerepvállalást és a polgári részvételt. Vagyis amellett, hogy a projektek révén minél inkább szeretné megismertetni a résztvevőkkel az Európai Uniót, annak létrejöttét, felépítését, működését és sokszínűségét, erősíteni hivatott bennük az európai polgárság és összetartozás érzését, valamint az uniós szintű polgári és demokratikus részvétel feltételeinek javítását.

Négyféle pályázattípusban lehet pályázatot benyújtani a programban; az európai emlékezet és civil társadalmi projektekkel évente egy, a testvérvárosi találkozók és városok hálózatai projektekkel évente két alkalommal. Az **európai emlékezet** pályázati kategória a modernkori Európa történelmében létrejött önkényuralmi rendszerek kialakulásának okait vizsgáló, valamint az említett rezsimek által elkövetett bűnök áldozataira való emlékezést szolgáló, illetve a közelmúlt európai történelmének más meghatározó eseményeit és mérföldköveit feldolgozó projekteket támogatja. Fontos szempont emellett, hogy a projektötleteknek reflektálniuk kell Európa kulturális sokszínűségére és közös értékeire is. A **civil társadalmi projektek** olyan, nemzetközi partnerségek által előmozdított együttműködések, amelyek lehetőséget biztosítanak a találkozásra a különböző háttérrel rendelkező emberek számára. Emellett segíteniük kell a polgárok közvetlen részvételét az európai politikához kapcsolódó folyamatokban is. A **testvérvárosi találkozók** helyi és európai szinten mobilizálják, valamint az uniós politikai menetrend konkrét kérdéseiről folytatott vitára ösztönzik az állampolgárokat. A **városok hálózatai** kategóriában pedig a hosszú távon, közös témán együtt dolgozó települések és egyesületek projektjei kapnak támogatást.

A PROGRAM FELÉPÍTÉSE

KIEMELT CÉLOK, ÉVES PRIORITÁSOK

Az Európa a polgárokért program általános célkitűzései közé tartozik az egyenlő hozzáférés biztosítása, a transznacionális és helyi szempontok beemelése a projektek témáinak feldolgozásába, az interkulturális párbeszéd lehetőségének megteremtése, a projektek nemzetközi szintű megvalósítása, különböző típusú szervezetek összefogása a közös munka révén, illetve az önkéntesség fontosságának és hasznosságának hangsúlyozása.

Az általános célok mellett olyan kiemelt prioritásokat is kijelöl a program, amelyek kapcsolódnak az Európai Unió aktualitásaihoz – ezzel is támogatva azt a célkitűzést, hogy az Európa a polgárokért program valóban közelebb hozza az Uniót a polgáraihoz. 2014-től pályázati áganként 1-1 éves prioritással, majd 2016-tól 3-4 kiemelt témával is foglalkozhatnak a pályázók projektjeikben, választott témaköreik mellett. Bár ezeket a prioritásokat nem kötelező „beemelni” a projektek témái közé, hiszen ez is hozzájárul a projektek minőségének növeléséhez. A program azt sem szabályozza, hány prioritásra reflektálhat egy projekt, így arra is van lehetőség, hogy egyszerre több kiemelt témát is feldolgozzon.

Az európai emlékezet projektekben a közelmúlt európai történelmének jelentősebb fordulópontjaival, a totalitárius rendszerekben megjelenő civil társadalommal és polgári részvétellel, a múlt kiközösítő történelmi folyamatainak megjelenési formáival (mint például antiszemitizmus, romaellenesség, idegengyűlölet, homofóbia vagy az intolerancia egyéb formái), valamint azzal is lehet foglalkozni, hogy mi az EU-tagság szerepe a demokratikus átmenet folyamatában.

A testvérvárosi találkozók, városok hálózatai és civil társadalmi projektek kiemelt prioritásként Európa jövőjéről és az euroszkepticizmus kihívásairól folytathatnak eszmecserét, vagy elemezhetik, hogyan jelenik meg a szolidaritás az Európai Unióban – különösen válságos időkben, erősíthetik a kultúrák közötti párbeszédet, illetve felléphetnek a bevándorlók és kisebbségi csoportok megbélyegzése ellen.

Ugyan a 7 éves pályázati ciklus első 2 évében még nem az éves prioritásokat, hanem az általános célkitűzésekhez tartozó állampolgári részvételt választotta témájául a legtöbb benyújtott testvérvárosi találkozó, valamint városok hálózata és civil társadalmi pályázat, 2016-tól egyre inkább az éves prioritások felé fordult a pályázók figyelmé. Így vált 2014 és 2020 között a legnépszerűbb prioritássá – az összes támogatható országból benyújtott pályázatot tekintve – az Európa jövőjéről szóló diskurzus. Mind a testvérvárosi találkozók, mind a városok hálózatai, mind pedig a civil társadalmi pályázatok ezt a témát jelölték meg legnagyobb számban, amellyel foglalkozni szeretnének a projektek megvalósítása során. Érdekes, hogy 2017-ig az Európa jövőjéről való közös gondolkodás a program önálló, éves prioritásként jelent meg minden évben, és csak ezt követően, 2018-tól vonták össze az addig szintén külön prioritásként kijelölt, az euroszkepticizmus jelenségét vizsgáló témakörrel.

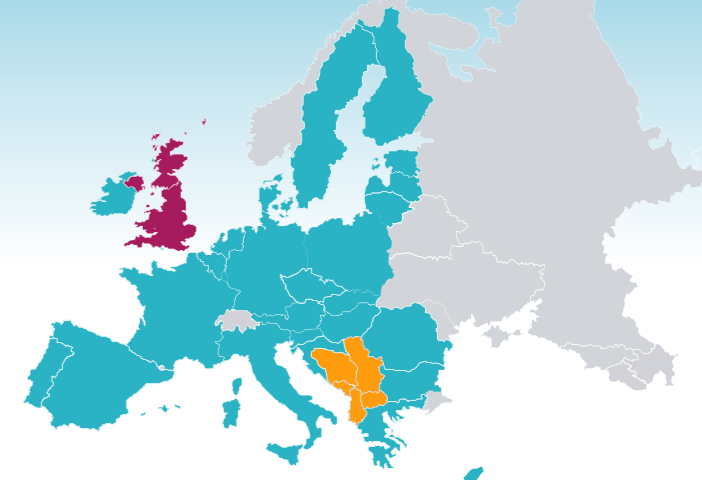
Az európai emlékezet pályázattípusban jobban megoszlott a figyelem az évek során a különböző kiemelt témák között, nem volt olyan prioritás, amely annyira „uralta” volna a pályázatokat, mint a másik 3 pályázattípus esetében. 2014 és 2020 között a legtöbb emlékezet projekt az európai történelmi fordulópontokat vizsgálta. Viszont ez nem jelentette évről évre ugyanazt a néhány témát és 3-4 évfordulót, hiszen minden évben más-más történelmi események voltak az adott év prioritásai.

A projektek módszertani lebonyolítását tekintve szintén megfogalmaz ajánlásokat és elvárásokat az Európa a polgárokért program. Kiemelt szerepe van az innovációnak, hiszen a projektekben megjelenő újszerű tevékenységek és innovatív munkamódszerek segíthetnek a projektek minőségének növelésében. Emellett nagy hangsúly helyeződik az ún. disszeminációra, vagyis a projekt és eredményeinek népszerűsítésére, valamint arra, hogy a multiplikátor hatás révén ezeket minél többen megismerhessék, akár közvetlenül a projekt résztvevőiként, akár „indirekt” módon, utólag, a projekt befejezését követően.

RÉSZT VEVŐ ORSZÁGOK

Az Európa a polgárokért programban ún. támogatható országként az EU-tagállamok, valamint azok a „társult” országok vehetnek részt, amelyek nemzetközi megállapodást írnak alá erről az Európai Bizottsággal. Így csatlakozott a programhoz a 2014-et követő években először Szerbia, majd Montenegró, Észak-Macedónia, Albánia, Bosznia-Hercegovina, végül Koszovó¹. A Brexit következtében Nagy-Britannia kivált az Európai Unióból, így 2020-ra 28 helyett 27 EU-tagállam szerepelt a támogatható országok között.

MŰKÖDÉS

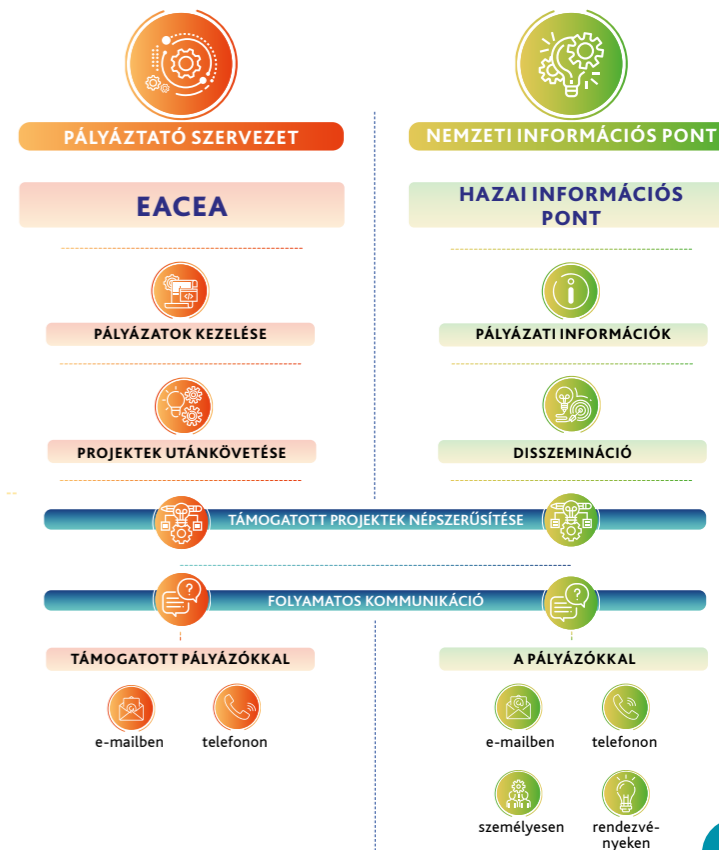
Az Európa a polgárokért program „centralizált”, a működtetésért az Európai Bizottság által kijelölt, brüsszeli székhelyű EACEA (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency – Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség) felel. Az EACEA feladatai közé tartozik a programban megvalósuló projektek teljes életciklusának irányítása, ideértve a pályázati felhívások elkészítését, a projektek kiválasztását és a támogatási határozatok/megállapodások aláírását, a projektek pénzügyi kezelését és monitorozását, a kedvezményezettekkel való kommunikációt és a helyszíni ellenőrzéseket.

HAZAI INFORMÁCIÓS PONT

Annak érdekében, hogy az Európa a polgárokért programra vonatkozó információkat közelebb hozza a potenciális pályázókhoz és érdeklődőkhöz, valamint útmutatást és támogatást nyújtson a program részleteivel, a pályázás menetével, valamint a jó példák és eredmények megosztásával, terjesztésével kapcsolatban, az Európai Bizottság létrehozta az Európa a polgárokért nemzeti információs pontokat a program szinte valamennyi országában. Ezek az irodák nem végeznek pályázatói tevékenységet. Az Európa a polgárokért program hazai információs pontja a Tempus Közalapítványnál működik.

¹ A program pályázati útmutatója alapján ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

MŰKÖDÉS

MAGYAR PÁLYÁZÓK A PROGRAM ÉLVONALÁBAN

Magyarország a program legaktívabb és legsikeresebb pályázói közé tartozik; Franciaország, Németország, Olaszország, Lengyelország, Románia és Szlovákia mellett valamennyi pályázati körben hazánk az egyik legtöbb pályázatot benyújtó ország volt 2014 és 2020 között.

Az Európa a polgárokért programban nincsenek ún. országok szerinti „kvóták”, vagyis nem kötelező minden pályázó országból támogatott projektet választaniuk a bírálóknak. A földrajzi megoszlásnál ugyanis sokkal fontosabb a benyújtott pályázatok minősége, amelynek vizsgálata az értékelés legfontosabb szempontját jelenti. Ennek megfelelően minden pályázatot európai összesítésben értékelnek. A fentiek alapján még kimagaslóbbnak tekinthetők a magyar pályázati eredmények, mert ezek azt bizonyítják, hogy **a hazai pályázók az elmúlt hét évben folyamatosan, magas minőségű pályázatok benyújtásával tudtak kimagasló eredményeket elérni.**

Az Európa a polgárokért program kifejezetten népszerű Magyarországon. A hazai önkormányzatok és szervezetek összesen 2031 pályázatot nyújtottak be 2014 és 2020 között. Ha pályázati kategóriánként vizsgáljuk ennek megoszlását, látszik, hogy **a testvérvárosi találkozók a legkedveltebbek**, hiszen a benyújtott pályázatok jóval több mint fele, összesen 1435 hazai pályázat került ki ebből a pályázattípusból. Emellett 176 európai emlékezet, 215 városok hálózata és 205 civil társadalmi projektötlet érkezett az évek során hazai pályázóktól.

A magyarországi pályázók 2015-ben voltak a legaktívab- bak; ebben az évben mindkét pályázati határidőre (tavasszal és

ősszel is) kiemelkedően sok pályázat érkezett be. Olyan magas volt ekkor a hazai pályázási kedv, hogy akkor sem kaphatott volna minden hazai pályázó támogatást, ha csak magyar szervezet által koordinált pályázatnak ítélte volna meg azt az EACEA. 2015-ben ugyanis mind a négy pályázati kategóriában több projektet nyújtottak be hazai pályázók, mint ahány pályázati támogatásban részesülhetett.

Az Európa a polgárokért programban a nagyszámú pályázat és a rendelkezésre álló, a pályázatok támogatására szánt pénzügyi keret összege miatt gyakran előfordult az évek során, hogy több, egyébként jó minőségű pályázatot nem tudtak támogatni a program keretében. Ez a megállapítás általánosságban, az európai összesítésre vonatkozik; és már az Európa a polgárokért program ún. „félidős”, a 2014 és 2016 közötti időszak eredményeiről készült elemzésben és értékelésében megállapították a vizsgálatot végző szakértők.

A négy pályázati kategóriában eltérő a támogatott projektek aránya. Pályázati körönként – az elmúlt 7 évet tekintve, európai összesítésben – évente átlagosan 39 európai emlékezet és 28 civil társadalmi projektet, valamint 17 városok hálózatai pályázatot és 123 testvérvárosi találkozót támogatott az EACEA. Ebben a hazai pályázatok is szerepelnek.

Ha megvizsgáljuk, mennyire voltak sikeresek a hazai pályázók az egyes pályázattípusokban, az alábbi eredményeket kapjuk: a legnépszerűbb testvérvárosi találkozók esetében a benyújtott hazai pályázatok átlagosan 23%-a kapott támogatást. Ez az arány 2019-ben és 2020-ban még jobb volt; **a program utolsó évében a beadott hazai pályázatok több mint 30%-a részesült támogatásban.**

A másik három pályázattípusban kicsit alacsonyabb ez az arány: a városok hálózatai esetében 10%, a civil társadalmi projekteké 6%, míg az európai emlékezet projekteké 5%. Az adatok értelmezéséhez fontos tudni, hogy a testvérvárosi találkozónál átlagosan 123, a városok hálózatainál 17, a civil társadalmi projekteké 28, míg az európai emlékezet projekteké 39 pályázat részesült támogatásban (7 éves összesítésben). Vagyis itt is kimagasló a testvérvárosi találkozók aránya.

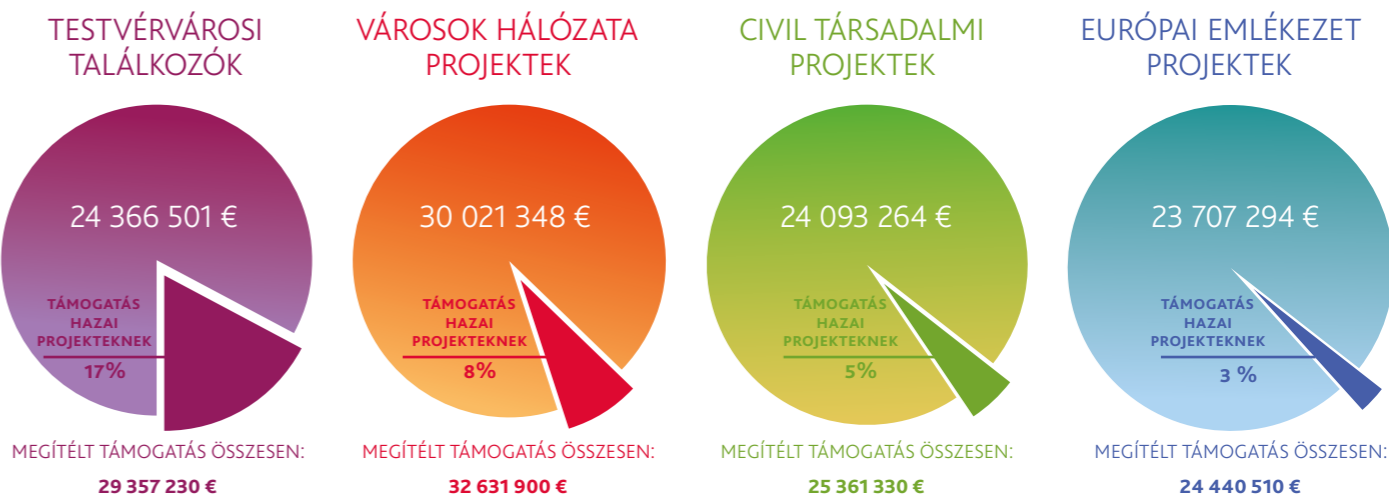
Bár szinte valamennyi statisztikai összesítés a pályázó szervezetekre, vagyis a projektek fő koordinátorára koncentrál, a programban nemzetközi összefogással megvalósuló projekteket lehet megvalósítani, amelyekben fontos szerepük van a partnereknek is.

Ha nemcsak a pályázó szervezeteket, hanem a közreműködőket is figyelembe vesszük, azt láthatjuk, hogy sokkal nagyobb a

hazai szervezetek dominanciája a támogatott projektekben, mint azt a pályázókra koncentráló statisztikai összesítések alapján gondolhatnánk. Ebből a szempontból is a testvérvárosi találkozók a legkiemelkedőbbek. A kategória valamennyi pályázati körét figyelembe véve az esetek többségében **támogatott pályázatok több mint 50%-ában vett részt hazai önkormányzat, illetve szervezet.** Kiemelten igaz ez a 2020-as évre, ahol a támogatott projektek több mint 60%-ában található hazai közreműködő pályázóként vagy projektpartnerként.

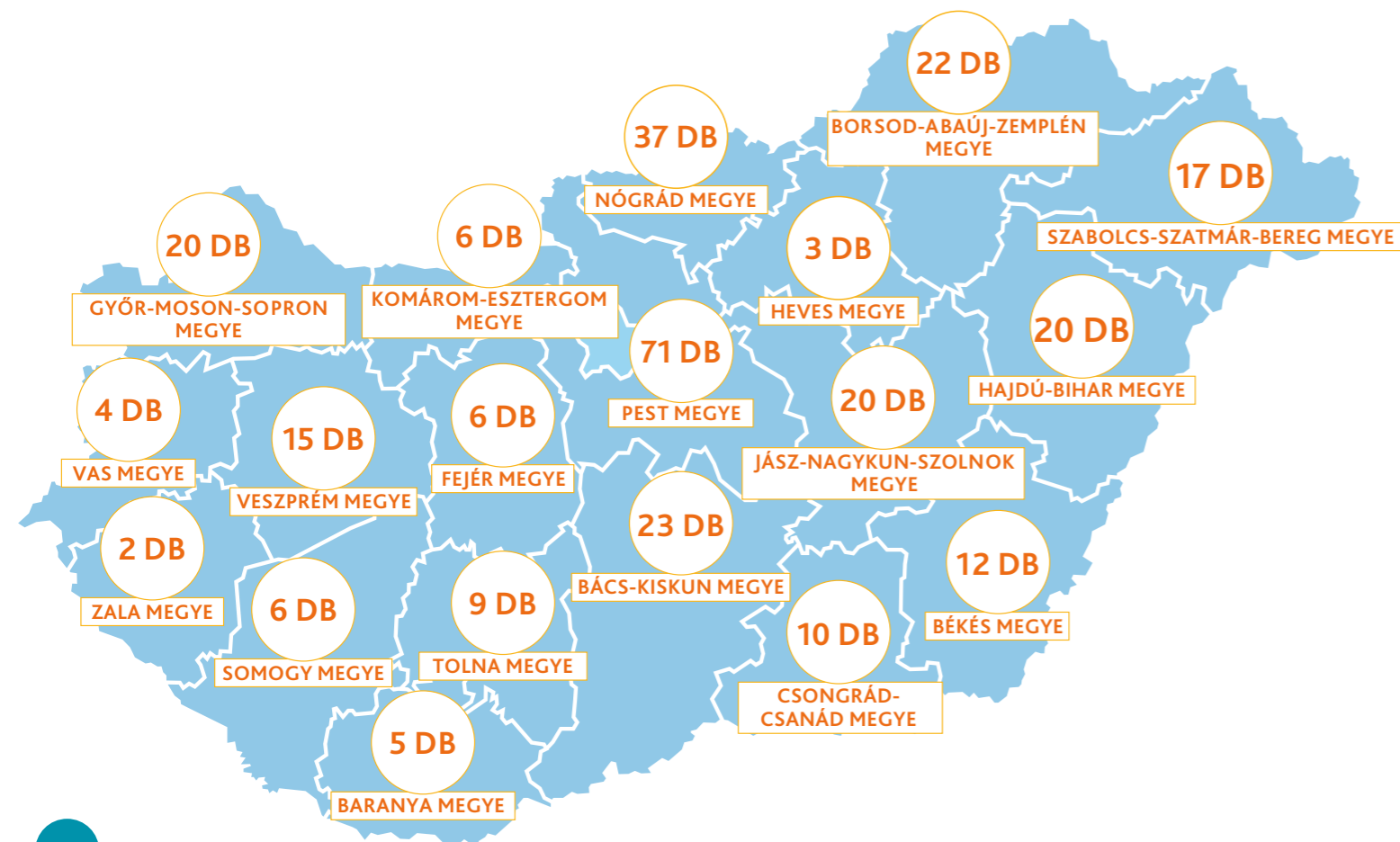
Az Európa a polgárokért program hazai népszerűségét és sikerét mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a magyarországi pályázók mellett évente több mint száz hazai szervezet vett részt partnerként támogatott projektekben. Ennek részleteit és a hazai pályázói kedvet hivatottak szemléltetni az évente elkészített és a következő oldalon látható, összegző projekttérkép is.

MEGÍTÉLT TÁMOGATÁSOK ÖSSZEGE 2014-2020 (€)

HAZAI PÁLYÁZATI EREDMÉNYEK (2014-2020)

A TÁMOGATOTT PROJEKTEK ELOSZLÁSA MEGYÉNKÉNT

HAZAI PARTNER SZERVEZETEK SZÁMA TÁMOGATOTT HAZAI PROJEKTEKBEN

 >> **134 város**

 >> **58 projekt**

HAZAI TÁMOGATOTT PÁLYÁZATOK MEGOSZLÁSA PROJEKT TÍPUSOK SZERINT

9 civil társadalmi projekt

271 testvérvárosi találkozó

20 városok hálózatai projekt

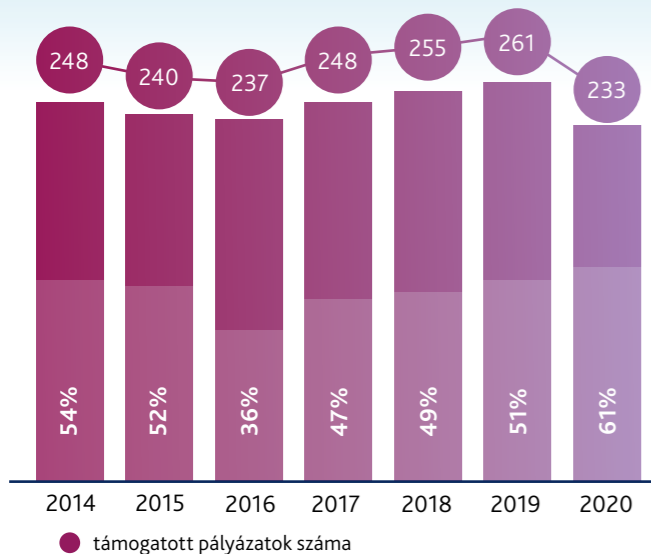
8 európai emlékezet projekt

HAZAI PARTNER SZERVEZETEK SZÁMA TÁMOGATOTT KÜLFÖLDI PROJEKTEKBEN

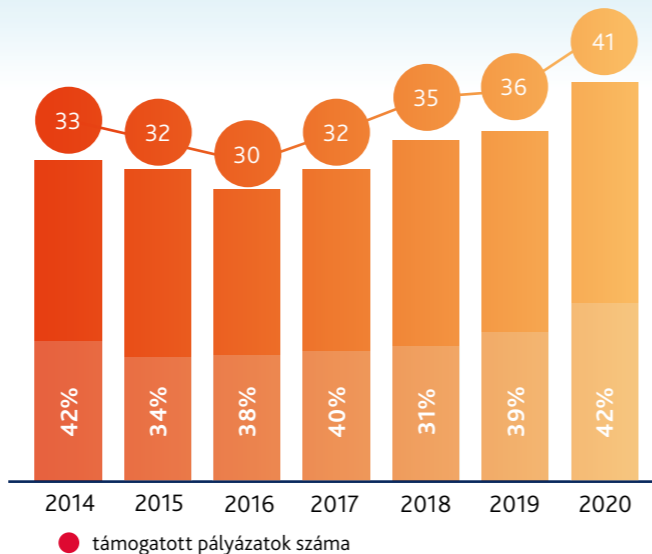
 >> **1309 város**

 >> **806 projekt**

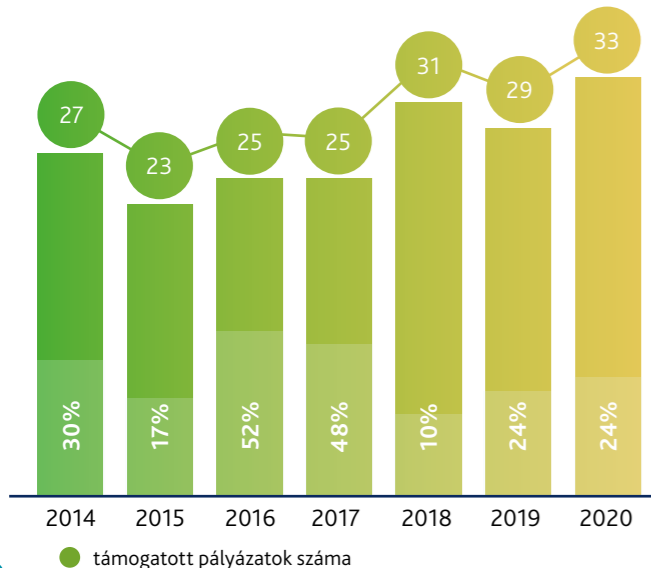
HAZAI PÁLYÁZÓ VAGY PARTNERSZERVEZETEK SZÁMÁNAK ARÁNYA TÁMOGATOTT TESTVÉRVÁROSI PROJEKTEKBE

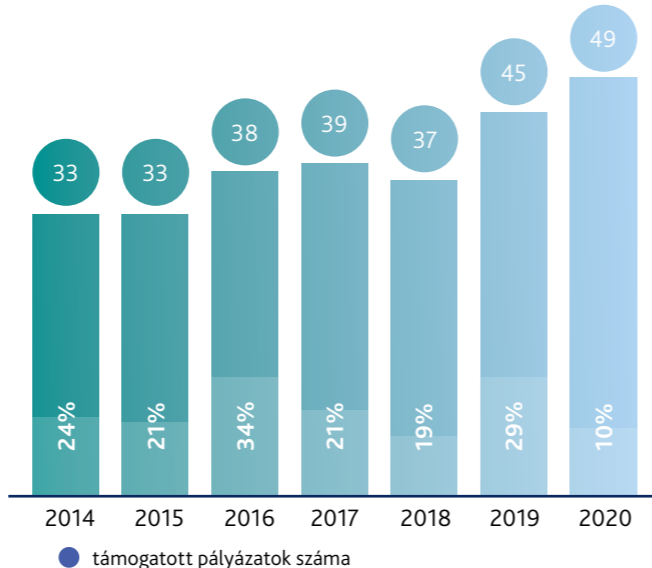
HAZAI PÁLYÁZÓ VAGY PARTNER SZERVEZETEK SZÁMÁNAK ARÁNYA TÁMOGATOTT VÁROSK HÁLÓZATA PROJEKTEKBE

HAZAI PÁLYÁZÓ VAGY PARTNERSZERVEZETEK SZÁMÁNAK ARÁNYA TÁMOGATOTT CIVIL TÁRSADALMI PROJEKTEKBE

HAZAI PÁLYÁZÓ VAGY PARTNERSZERVEZETEK SZÁMÁNAK ARÁNYA TÁMOGATOTT CIVIL TÁRSADALMI PROJEKTEKBE

NEMZETKÖZI KITEKINTÉS - FONTOS KÉRDÉSEKBE

A 2014-2020. közötti hét éves pályázati és költségvetési ciklus végéhez közeledve az Emberi Erőforrások Minisztériuma részéről is áttekintjük azokat az uniós programokat, amelyek működtetésében, szakmai felügyeletében, értékelésében részt vettünk. Ilyen az Európai Unió Európa a polgárokért programja is, amely, ahogyan elnevezése is mutatja, az uniós állampolgárokat volt hivatott segíteni, ösztönözni az EU közös történelmének, működésének alaposabb megismerésében, az uniós szakpolitikák és döntéshozatali folyamatok megértésében, oly módon, hogy aktív szerepvállalásra és részvételre ösztönözte őket.

A program kapcsán kiemelendő, hogy két alprogramja, az európai emlékezet ápolására, illetve a demokratikus szerepvállalásra és polgári részvételre ösztönző ág olyan változatos részvételi formákat tett lehetővé, ami a pályázó szervezetek – városok, testvérvárosi szövetségek, önkormányzatok, civil szervezetek, ifjúsági, oktatási, kulturális és kutatási szervezetek – széles körének nyújtott lehetőséget aktív szerepvállalásra a legkülönbözőbb projektekben.

Örömmel tapasztaltuk, hogy Magyarország az egyik legaktívabb ország volt a pályázás során. Számos projekt született magyar

szervezet koordinálásával, illetve részvételével. Az Európai Bizottság által meghatározott, konkrét, éveken átnyúló prioritások tovább bővítették azt a tematikai tárházat, amelynek nyomán lehetővé vált a bekapcsolódás a programba.

A Tempus Közalapítványon belül működő Nemzeti Információs Pontnál nagyszerű munkát végeztek, sokrétűen tájékoztatták a pályázókat, érdeklődőket a program felépítéséről, céljairól és a pályázás menetéről. A sikeres pályázatok bemutatását célzó kiadványok pedig rámutattak arra a sokszínűsége, témagazdagságra, amely a projekteket jellemezte. Érdeklődéssel olvashattuk, hogy a fiatalabb generációk is milyen lelkesedéssel kapcsolódtak be sokszor önkéntes vállalkásokat is feltételező kezdeményezésekbe, kilépve a megszokott közegükből, a komfortzónából, megtapasztalva, hogy a digitális világon túl a valódi kapcsolódás és segítség, az emberek közötti kapcsolatok rendszere a kezdeti nehézségek után mennyi örömet tud nyújtani. A civil összefogás mellett a sikeres projektekben sok esetben domináns elem volt a művészet eszközeinek felhasználása a párbeszéd és a tolerancia elősegítése érdekében, adott esetben a művészetterápia eszközeire építve. A nemzetközi kitekintés segített válaszokat találni és jó gyakor-

latokat bemutatni olyan fontos kérdésekben, mint a munkanélküliség elleni harc szakmai gyakorlatok segítségével, a figyelemfelhívás az európai ügyekben való aktív részvételre, vagy a fogyatékossgal élő társaink bevonása a közösségek életébe, a befogadás és egymás értékei elismerésének igényével.

Amellett, hogy munkatársaimmal együtt igyekeztünk a program eredményeiről és a sikeres pályázatokról a minisztérium vezetését rendszeresen informálni, és a jó gyakorlatokat nemzetközi viszonylatban is népszerűsíteni az uniós döntéshozatal során, meghatározó személyes élményt és pozitív tapasztalatot is jelentett a programmal való megismerkedés. Bízom benne, hogy az új hét éves pénzügyi és pályázati ciklusban is folytatódni fognak ezek a kezdeményezések, és megtalálja a pályázati forma a működéséhez, további kibontakozásához szükséges megfelelő kontextust.

CSISZÉRNÉ KOMLOVSZKI JÚLIA
EU- és nemzetközi referens,
vezető-kormányfőtanácsos

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Multilaterális Kapcsolatokért Felelős Főosztály

KISTARCSA KAPUT NYITOTT EURÓPÁRA

Kis város, nagy lendületben – rengeteg lehetőséget hozott az Európa a polgárokért program Kistarcsa önkormányzata számára, amely igen jelentős nemzetközi kapcsolatrendszert épített ki a pályázatok révén. Az önkormányzat évek óta aktívan, tudatosan és sikeresen használja ki az Unió közös történelmének és sokszínűségének feltárását célzó felhívásokat: eddig mintegy 210 ezer eurós támogatást nyert el. Ám ami a pénznél is fontosabb, a testvérvárosokkal, oktatási intézményekkel és civil szervezetekkel kötött partnerségeik többségéből izgalmas, hosszú távú együttműködések, sőt nem egyszer igazi barátságok szövődnek. A megvalósított projektek hozadékairól Solymosi Sándor alpolgármesterrel beszélgettünk, aki kiemelte, hogy a programnak köszönhetően rengeteget tanultak más nemzetek európai értékeiről, nemzetközi látásmódot nyertek, és közben a magyar történelmet, kultúrát is megismertethették más országokkal.

Miért kezdett el részt venni a programban az önkormányzat?

Elsősorban jó ötletnek tartottuk, hogy az EU-s polgárok a programok segítségével jobban megismerjék egymást, és szerettük volna erősíteni az önkormányzat és a város nemzetközi kapcsolatait is. Ez rendezvényeken keresztül tűnt a leginkább megvalósíthatónak. **Lehetőségünk nyílt arra, hogy a nemzetközi és testvérvárosi kapcsolataink fejlődjenek**, hiszen a programok során megismerhetjük egymás kultúráját, történelmét, szokásait, vagyis azt, hogy igazából mit jelent európai polgárnak lenni. A különböző témák pedig lehetőséget nyújtanak arra, hogy együtt több szemszögből is megközelítsünk egy-egy fontos kérdést, jelentős időszakot, hogy a partnereink milyen értékeket tartanak szem előtt, mit tartanak fontosnak a múltjukban, a jelenükben és a jövőjükben. Fontosnak tartottuk, hogy a fiatalokat is minél nagyobb számban kapcsoljuk be ezekbe a programokba.

Ha jól tudom, mindegyik pályázati kategóriában elindultak már, mondhatni, igazi „régimotorosok”. Milyen témaköröket választottak?

Leginkább kulturális és gasztronómiai programok keretében szerveztünk rendezvénye-

ket, melyek mellett helyet kaptak a komolyabb témák, mint például az európai értékek, az éppen aktuális Európai Uniót érintő politikai és társadalmi kérdések, stratégiák és a számunka fontos történelmi események is.

A kiválasztott témák hogyan kapcsolódtak a város életéhez, és hogy szolgálták a település fejlődését?

Sokszínű kulturális életünk, történelmünk alkalmassá tett arra, hogy valamennyi kategóriában tudjunk pályázni. Kistarcsa történelmében például jelentős szerepet játszott az internálótábor, ezért az ehhez kapcsolódó történelmi események megismertetése több alkalommal is bekerült a programokba valamilyen formában. A hagyományosan megrendezésre kerülő gasztronómiai és kulturális fesztiváljaink keretében rendeztük meg többször is a test-

vérvárosi találkozókat, mely események jó alkalmak voltak arra, hogy komolyabb, az Európai Uniót és ezáltal mindegyikünket érintő kérdéseket is feszegezzünk.

Melyik volt a legemlékezetesebb, kedvenc projekt, amiben részt vettek? Ez miért különleges?

Mindegyik projekt más miatt volt jó. A testvérvárosi találkozókra mindig jó visszaemlékezni, hiszen amellett, hogy a kulturális és szakmai rendezvények keretében megismerjük a másik fél hagyományait, szokásait, barátságok is kialakulnak az együtt töltött idő alatt. Az egyik legnagyobb projektünk a *Cellafalra karcolva* (Scribbled on a Cell Wall) volt, ami a 20. század politikai rezsimeiről, a diszkriminációról és a múltbéli eseményekből való tanulásról is szólt. A többi részt vevő ország szemszögéből is megköze-

lítettük a II. világháború sötétebb fejezeteit, személyes tapasztalatokkal is találkoztunk, és mindenki sokat tanult a projekt során múltról és elfogadásról.

Volt példa arra, hogy a megvalósított projekt lezárulta után is folytatni tudták az elkezdett tevékenységet, együttműködést? Esetleg más területen is összefogtak partnerükkel a program után?

Abszolút, elsőszámú partnerünk lett a drezdai Jugend und Kulturprojekt szervezet. Lengyelországból olesnicai partnereink is szinte minden projektben velünk együtt vettek részt.

Összesen hány embert értek el a különböző programokkal?

Közvetlenül 200-250 ezer emberhez jutott el a projektek üzenete, ami önmagában is egy szép szám. De ha azzal is szá-

molunk, hogy helyi, regionális és országos tévéadók műsorain is szerepeltek riportok, dokumentumfilmek és interjúk a projektek képviselőivel, akkor ez a szám sokkal nagyobb is lehet.

Milyen partnerekkel dolgoztak együtt?

A programok során széleskörű kapcsolatot sikerült kialakítanunk testvérvárosokkal, más települések önkormányzataival, civil szervezetekkel, oktatási intézményekkel az Európai Unió majdnem minden tagállamából, valamint Szerbiából és Észak-Macedóniából.

Az elmúlt évek során a pályázói és a partneri szerepkört is kipróbálták. Utóbbiként melyik kezdeményezésbe kapcsolódtak be, és miért támogatták azt?

A testvérvárosok projektjeiben mindig partnerek vagyunk, főleg az erdélyi/háromszéki

Torjával nagyon szoros a kapcsolat. A velük való együttműködések során már olyan jó gyakorlat-modellek is születtek, amelyeket nem uniós támogatású programokban is sikerrel alkalmaztunk, és újabb regionális projekteket generáltak a Visegrádi Alap, a Bethlen Gábor Alap vagy akár a Határtalanul! Program finanszírozásával.

A már előbb említett drezdai szervezet két nagyobb volumenű projektjében is részt vettünk, amelyeknek olyan materiális hozadéka van (második világháborús veteránokkal vagy holokauszt túlélőkkel készült videó interjúk), melyet a partnerek a mai napig felhasználnak különféle oktatási programok kereteiben („Bridging Generations”, „Remembering the Past, Building the Future”). Részt vettünk partnerként olyan – szintén nem az Európa a polgárokért programban megvalósított – projektekben is, ahol az uniós polgárok európai szintű közérdekű ügyekben való részvételének külön-

böző módjait, jó és rossz oldalát vizsgáltuk. Górcső alá vettük az európai parlamenti választásokat, az európai polgári kezdeményezést, a civil párbeszédet, az ombudsman-nál való panasztételi jogot és hasonlókat. Rengeteg új információval gazdagodtunk.

Mit tanultak, milyen eredményeket értek el a projekteknél köszönhetően?

A projektek során rengeteget tanultunk partnereink kultúrájáról, más nemzetek európai értékeiről, nemzetközi látásmódot nyertünk, és mi is megismertettük a történelmünket, kultúránkat más országokkal.

Mennyi támogatáshoz jutott hozzá az Európa a polgárokért program révén az önkormányzat?

2020-ig pályázóként és partnerként hozzávetőlegesen összesen 210 ezer euró támogatást kapott a programnak köszönhetően.

Mi motiválta önöket arra, hogy újra és újra pályázzanak?

A programok során mindig jól éreztük magunkat, sikeresek voltunk és sok tapasztalatot gyűjtöttünk, bővítettük szakmai tudásunkat mi is és a partnereink is. Többekkel is baráti viszonyt tudtunk kialakítani, elmélyítettük a kapcsolatot hosszú távon is. Ezek a sikerek azt mutatták, hogy az, amit csinálunk, jó, és folytatni kell. Itt megemlíteném, hogy 2020 őszén is nyújtottunk be pályázatot egy testvérvárosi találkozót megrendezésére, és nagy örömünkre magas pontszámmal ismét nyertünk. Ha a vírushelyzet engedi, idén augusztusban szervezzük meg a következő rendezvényt, ami reményeink szerint hasonló sikerekkel zárul, mint az előzőek. •

CSÓKÁS ADRIENN

KISTARCSA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

széleskörű tapasztalattal rendelkezik az Európa a polgárokért programban, mert valamennyi pályázattípusban kipróbálták magukat pályázóként vagy projektpartnerként. 2014 és 2020 között **ÖSSZESEN 11 PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁT SEGÍTETTÉK, 4 ESETBEN PÁLYÁZÓKÉNT, 7-BEN PROJEKTPARTNERKÉNT.**

Pályázóként az önkormányzatnak a **TESTVÉRVÁROSI TALÁLKOZÓK** lebonyolításában van leginkább tapasztalata, de sikerrel valósítottak meg **FŐ KOORDINÁTORKÉNT EURÓPAI EMLÉKEZET PROJEKTET IS.**

A „Scribbled On a Cell Wall – Cellafalra karcolva” című európai emlékezet projektjükről készített interjú ebben a kiadványunkban olvasható:

EURÓPA, A HATÁROKON ÁTÍVELŐ SOKSZÍNŰ KÖZÖSSÉG

Sokat tanultak a testvérvárosok, miközben megismerték egymás kultúráját – mesélte Szabó Csaba, Hollókő polgármestere. A hasznos tapasztalok megosztásán kívül arról is beszélt, hogy a külföldről idelátogató vendégek miért csalódnak kellemesen a Világörökség részét képező településben, és vallástól, világnézettől függetlenül miként hozza össze az embereket szerte Európából egy, a II. világháborúban elveszett kereszt.

Hollókő az egyik legaktívabb falu az Európában a polgárokért programban, melynek legutóbbi 7 éves pályázati ciklusa 2020-ban fejeződött be. Mesélne a kezdetekről? Fontosnak tartom azt, ha egy településnek vannak „barátai” szerte a világban, akikkel jó viszonyt lehet kialakítani, kölcsönösen segítve egymást. Önkormányzati vezetőként is nagyon érdekes látni, hogyan csinálják máshol a dolgokat. Ezáltal már a legelejétől arra törekedtem, hogy legyenek kapcsolataink a határ mentén és annál messzebb is.

Az első pályázati lehetőséggel akkor találkoztunk, amikor a megyei önkormányzatnál dolgoztam képviselőként, a Bajor Ifjúsági Tanácsnak én voltam a partnere

Nógrád megyéből. Ezután galíciai szervezetekkel is felvettük a kapcsolatot, onnantól pedig mondhatni, „beindult a szeker”. Folyamatosan figyeljük és keressük a lehetőségeket, igyekszünk olyan partnereket találni, akiknek hasonlóak a kapacitásaik, mint nekünk.

Milyen témákat kerestek leginkább?

Rendkívül változatos lehetőségek voltak, kulturális, ifjúsági és turisztikai tematikájú programokat is tudtunk szervezni. Érdekes volt az a projekt, amiben nyolc olyan település vett részt, mely a Világörökség részét képezi, Liverpooltól kezdve Segesváron át Rigáig. A középpontban az állt, hogy miként tudnánk a védett településrészeinkben a tűz keletkezését megelőzni. Ennek eredményeképpen több mint két évig, a helyi – nálunk megyei – tüzoltóságokkal összefogva tapasztalatot cseréltünk, és remek volt az együttműködés, rengeteg dolgot tanultunk egymástól. De akadt olyan projekt is, melynek az volt a célja, hogy növelje a regionális fejlesztési politikák hatékonyságát, és a régióközi együttműködésen keresztül hozzájáruljon az innováció, a tudás alapú gazdaság, a környezetvédelem és kockázatmegelőzés területén Európa gazdasági modernizációjához és növekvő versenyképességéhez.

Mesélne még olyan projektekről, melyek szintén népszerűek voltak?

A kulturális témák a lakosok által a legkedveltebbek, de vannak más fontos dolgok is, ilyen volt például egy migrációval kapcsolatos pályázat, egy másik az európai szolidaritásról szólt, így egyéb érdekes társadalmi kérdéseket is megismerhettek a résztvevők. A különböző országok vendégeivel való tapasztalatcserét nagyon értékesnek tartom, jó látni, hogy valaki, aki máshol nőtt föl, máshol szocializálódott, mit gondol a világról. Van, aki arra gondol, hogy egy ilyen találkozó csak abból áll, hogy jókat eszünk-iszunk, de ennél sokkal többről van szó.

Nemcsak az itthoni, hanem a külföldi programokra is nagy az érdeklődés. Az ilyen találkozók összehozzák a különféle embereket, megismerkedünk, megismerjük egymás

kultúráját. Amikor éppen mi szervezünk egy eseményt, a szervezőktől kezdve a civilekig, mindenki aktívan, nagy örömmel vesz részt. Mindig igyekszünk színes programokat kínálni a résztvevőknek.

Szívügyem volt az is, hogy a falu II. világháborúban eltűnt keresztjét pótoljuk. Ez nemcsak vallási, hanem művészi értékkel is bír, így mindenki összefogott, Hollókőre pedig egyáltalán nem jellemző a széthúzás, elfogadják egymást az emberek. A megvalósításban nemcsak közösségünk, hanem testvérvárosaink is részt vettek. A székelek faragták ki a keresztet, olasz barátaink kórusa pedig énekelt a megszentelésen. Nálunk nagyon nyitottak az emberek, ez annak is nagyban köszönhető, hogy a település a turizmusból él, a lakosok hozzászoktak a világ minden tájáról érkező mintegy százezer látogatóhoz.

A fiatalokat is vonzzák ezek a programok?

Természetesen, próbálunk mindenkit bevonni. Képzeld el, milyen élmény lehetett a helyi ifjúsági néptáncsoportnak Olaszországba látogatni, és több mint egy hetet ott tölteni. Sok barátság, ismeretség szövődött, kedvet kaptak a nyelvtanuláshoz is. **A gyerekek nagyon pozitívan élik meg az ilyen lehetőségeket, és sokat tanulnak belőle.** A tapasztalatot képviselő idősök mellett az ő hangjukra is figyelniük kell, hiszen ők a jövő, akik tovább viszik örökségünket.

Milyen tapasztalatokkal gazdagodtak az idelátogató testvértelépülések?

Hollókő nem egy nagyváros, több testvértelépülés képviselője is elmondta, aggódtak, hogy hol fognak tudni megszállni, lesz-e elegendő ágy, étel. Szerencsére nagyon kellemesen csalódtak,

és elégedettek voltak velünk. A felkészültség mellett természetesen mindig megcsodálják a várat, valamint környezetünk természeti kincseit is. De nem csak ilyen dolgokon lepődtek meg: a máltai polgármester szakmája történész, és amikor hallotta, hogy a felvidéki résztvevővel beszélgetek, megjegyezte, milyen közel áll egymáshoz a két nyelv. Előkerült egy Nagy-Magyarország térkép, és elmagyaráztuk neki, hogy bár más országban élünk, miért közös az anyanyelvünk. Csodálkozva mondta, hogy végzettsége ellenére erről bizony még nem hallott. Ilyen szempontból is fontosak ezek a programok, közelebb hozzák egymáshoz az embereket határon innen és túl, megismerjük egymás múltját, történelmét.

A tavalyi, és sajnos az idei év is főként a koronavírus-járványról szólt. Mennyiben befolyásolta ez a leendő pályázatokat, projekteket?

Előző év februárban még voltunk Litvániában, ám tavaszra elmaradoztak az események, hiszen veszélyes lett a külföldre utazás, így megsínylettük ezt az időszakot. Reméljük, ebben az évben már több lehetőségünk lesz ismét találkozni külföldi és határon túli barátainkkal. **Nem aggódom, hogy nem lesz már részünk ilyenben, szerencsére az említett kapcsolatok jól működnek, hívtak már minket „beugróként” is, hiszen tudták, hogy meg tudjuk oldani a ránk bízott feladatokat.** Olaszország, Spanyolország és Szlovákia is szeretettel keres minket. Akár olyan projekt is lehet a későbbiekben, mely a járvány tapasztalatairól szól, hogy a testvértelepülések hogyan vészelték át ezt az

időszakot, hasznosak lehetnek az ilyenfajta eszmecsereik. Ez mindenkinek egy új fejezet, de bármilyen nehézséget is hoz az élet, megtanultuk, hogy milyen fontos figyelni egymásra, hiszen mind itt élünk együtt, közösen, Európában. •

ZOVÁTHI DOMOKOS

HOLLÓKŐ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

az Európa a polgárokért program elmúlt 7 évének legaktívabb pályázói közé tartozik,

ÖSSZESEN 15 PROJEKTBEN VETTEK RÉSZT.

11 ALKALOMMAL PARTNERKÉNT

segítettek a megvalósításban,

4 ALKALOMMAL PÁLYÁZÓKÉNT

bonyolítottak le projektet. Leginkább

TESTVÉRVÁROSI TALÁLKOZÓK MEGSZERVEZÉSÉT SEGÍTETTÉK,

emellett

2 VÁROSK HÁLÓZATAI

projekteken is közreműködtek.

„Örökségünket örökölni” című testvérvárosi találkozójukról ebben a kiadványunkban írtunk:

MEGÉLNI AZ EURÓPAISÁGOT

Bácsalmáson régóta hagyománya van a testvérvárosi találkozóknak. A város önkormányzata az egyik legaktívabb az Európa a polgárokért programban, melynek legutóbbi 7 éves pályázati ciklusa 2020-ban fejeződött be.

Némethné Légrády Kinga szakmai koordinátor, a helyi Turisztikai Iroda vezetője arról is beszélt, miért szeretnek együtt dolgozni más nemzetekkel, mit lehet egymástól tanulni, és a járvány milyen kreatív megoldásokra sarkallta őket.

Mesélne a kezdetekről?

Jómagam 2014-ben kerültem Bácsalmás Város Önkormányzata pályázati csapataiba. A kollégák említették, hogy már próbáltak beadni pályázatot az Európa a polgárokért programban, de sajnos addig sikertelenül. Emellett felhívták a figyelmem arra is, hogy lengyel és erdélyi testvértelepülésünk nyert már ilyen pályázatot, amelyben partnerként vettünk részt 2012-ben és 2013-ban, nagyon jó élményekkel. Fel-

vettem a kapcsolatot az erdélyi Borszékkal, amely 2003 óta testvértelepülés Bácsalmásnak, nagyon segítőkészek voltak. Megkaptam a rendezvényük programját, ez volt a kiindulópont.

Miért találták megfelelőnek ezt a programot céljaik eléréséhez?

Bácsalmáson már évek óta hagyománya van a testvérvárosi találkozóknak. Szoros kapcsolatot ápolunk a szóban forgó településekkel, ezeknek jellemzően történelmi okai vannak. Az elmúlt században történt ki- és betelepítések révén rengeteg családot szakítottak szét, ezek újraépítésére jöttek létre a kapcsolatok a németországi Backnanggal 1988, a felvidéki Nagymegyerrrel 1994, a vajdasági Bezdánal 1966, Bajmokkal 2005, valamint a horvátországi Bizovaccal 1994 óta. Ezen kívül szoros, aktív kapcsolatot ápolunk a lengyelországi Gizalkival és az erdélyi Borszékkal 2004-től. **Az Európa a polgárokért program testvérváros pályázattípusa tökéletesen segíti és támogatja az elindított folyamatokat, az együttműködések fejlesztését, az európaiság megélését.**

Mi motiválja Önöket arra, hogy pályázzanak újra és újra?

Szeretünk együtt dolgozni más nemzetekkel. Szeretünk tőlük tanulni. Nagyon jó hangulatúak szoktak lenni ezek a találkozók, megbeszélések. Kevesen tudják, de Bácsalmás négy nemzetiségű város: magyarok mellett svábok, bunyevácok és romák laknak itt, a kezdetektől fogva békekészen. Nyitottak vagyunk az együttműködésre. Bácsalmás városvezetése fontosnak tartja más kultúrák megismerését és megismertetését lakosaival. Az Európa a polgárokért program tökéletesen megfelel ennek a célnak. **A sikeresen megvalósított programok keretében megismert partnerek, települések, minden egyes alkalommal, kivétel nélkül újra szeretnének velünk dolgozni, újabb közös pályázatokat beadni, nem is beszélve a programok alatt szövődő barátságokról.**

Például az egyik olasz projekt kapcsán tudom, hogy még most is leveleznek a bácsalmási gyerekek az olasz fiatalokkal, ami egymás kultúrájának megismerése és megértése mellett a nyelvtanulás miatt is fontos és értékes kapcsolat.

Mit tanultak, milyen eredményeket értek el a projekteknek köszönhetően?

Nagyon sokat tanulunk az egyes programokból. Minden partner a kultúrájának megfelelően, máshogy szervezi meg, bonyolítja le a projekteket. Egy-egy ilyen találkozó alkalmával ezeket a jó gyakorlatokat szívesen visszük haza és adaptáljuk a saját rendezvényeinkbe, kedvet kapva következő projektek megvalósítására. Konkrétan: ki hogyan valósít meg egy protokoll eseményt, egy lakossági rendezvényt, egy sporteseményt, egy fiataloknak vagy időseknek szóló programot.

Egyik közös olasz pályázatunkban, amelynek a RUN4EU nevet adtuk, nemzetközi futóversenyt kellett megszervezni minden egyes partnernek a saját településén. Sosem szerveztünk ilyen szintű sporteseményt addig Bácsalmáson. Szeretjük a kihívásokat, mostanra pedig már azt is tudjuk, hogyan kell levezényelni egy ilyen szabású eseményt, hiszen nemcsak a saját rendezvényünk szervezésében vehettünk részt, hanem a többi partner rendezvényét is „végigfutottuk”.

Milyen pluszt adtak ezek az európai együttműködések?

Az első sikeres, 2014-es pályázat és a projekt megvalósítása után, 2015-ben a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat megkeresett minket azért, mert felvette velük az olaszországi Padova megye a kapcsolatot, hogy javasoljanak partnert az Európa a polgá-

kért programba beadandó pályázatukhoz. Mi nagyon örültünk a megkeresésnek, így ettől kezdve folyamatosan minden évben adunk be közös pályázatot Padova megyei településsel, amelyekben partnerként veszünk részt. Jelenleg is zajlik egy közös projekt megvalósítása.

A fiatal és az idősebb generáció is megtalálja a neki tetsző rendezvényt?

Mindenféleképpen. Mindig olyan programokat állítunk össze, amely a partnerek és városunk minden korosztályát, intézményét és civil szervezetét megszólítja. Így például külön feladatuk van az általános iskolásoknak, a gimnazistáknak, a város intézményeiben dolgozóknak, a sportegyesületeknek, a hagyományőrző egyesületeknek. A programok kialakításában pedig kikérjük az adott korosztály véleményét, igényeikhez igazítjuk azokat.

Korábban a helyi gazdaságfejlesztéssel, a munkanélküliség megelőzésével és a közbiztonsággal kapcsolatos jó gyakorlatokat osztották meg testvérvárosaikkal. Milyen tanulságokat vontak le ezekből?

Amellett, hogy nekünk is nagyon hasznosak ezek a programok, vajdasági testvértelepüléseink például tőlünk tanultak. Készült egy tanulmány a bácsalmási közmunkaprogramról, ami nagyon tetszett nekik, és Belgrádban is bemutatták. Erdélyi partnerünkötől, Borszékötől, valamint a felvidéki Nagymegyertől pedig mi tanulhattuk el, hogyan működik települési szinten a turizmus, és ennek milyen gazdaságélénkítő hatása van. A gyakorlati ötleteket kamatoztatni tudjuk saját turisztikai fejlesztéseinkben. Éppen zajlik egy nagy TOP-os pályázatunk, és a mostani uniós ciklusban fürdőfejlesztésbe szeretnénk fogni. A lengyelországi Gizalkitól megtanulhattuk, milyen szépen tart fenn 20 kis település közös intézményeket. A németországi Backnang

várossal pedig egy egészen élő kapcsolatunk van, a Bácsalmáson működő Kähny cég backnangi tulajdonú. **A lakosságot megerősíti, hogy vannak olyan programok, amik Bácsalmáson működnek jól, és vannak olyanok, amiket érdemes eltanulni más településektől.**

A koronavírus-járványt hozó tavalyi év nem volt éppenséggel szokványos. Hogyan hatott ez a településre és a pályázatokra, vagy a már elnyert projektek megszervezésére? Tavalyelőtt lett időnk és lehetőségünk, hogy ismét főpályázóként adjunk be testvérvárosi pályázatot 2020-as megvalósítással, amelyet sikerült elhalasztanunk a járvány miatt egy évvel, így idén szervezzük meg. A programunk szerencsére olyan elemeket tartalmaz, amelyek közül számosat a közös bácsalmási találkozó előtt kell megvalósítani az egyes partnereknek településeiken, és nem igényel minden esetben nyilvános, személynéves eseményeket. A kapcsolatot e-mai-

len és online konferencia keretében tartjuk fenn a szervezőkkel és a résztvevőkkel. Az augusztusi találkozót már remélem, meg tudjuk szervezni, és ha a járványügyi helyzet úgy alakul, a partnerek el tudnak jönni Bácsalmásra. Ha nem, akkor kreatívan fogunk ötletelni a partnerekkel arról, hogyan tudjuk megvalósítani a pályázatban leírt célokat, és a javaslatainkat a pályázatkezelőnek benyújtjuk elbírálásra. Hiszünk abban, hogy hasznos a megkezdett munka, hiszen mind itt élünk Európa szívében, és az egymástól való tanulás előbbre visz mindenkit. •

ZOVÁTHI DOMOKOS

BÁCSALMÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

az Európa a polgárokért program 2014-2020 közötti ciklusának egyik legaktívabb pályázója,

ÖSSZESEN 15 PROJEKT

megvalósításában közreműködött.

LEGTÖBBSZÖR PROJEKTPARTNERKÉNT

segítették a munkát,

2 ALKALOMMAL PÁLYÁZÓKÉNT IS

bonyolítottak le projekteket.

Kizárólag **TESTVÉRVÁROSI TALÁLKOZÓKBAN** vettek részt.

„Testvérvárosok találkozója – Fejlesszük együtt Európa jövőjét” című projektünket ebben a kiadványunkban mutattuk be részletesebben:

KÍVÜL A KOMFORTZÓNÁN, ÚTON AZ ÖNBECSÜLÉS FELÉ

Hogyan lehet önbizalmat adni egy hátrányos helyzetű, roma fiatalnak? Miként lehet megerősíteni őt abban, hogy ki merjen állni ön maga és közössége érdekeiért? Hogyan lehet megmutatni neki, hogy ha megvannak az eszközei, akkor igenis bele tud szólni fontos közéleti és társadalmi ügyekbe is? Ezen kérdések mentén küzd az előítéletek ellen az RGDS, amely romák és nem romák közös részvételével szervez önkéntes, segítő tevékenységeket Európa-szerte. A civil szervezet számára hatalmas segítséget jelentenek az Európa a polgárokért program pályázata, melyeknek köszönhetően sosem tapasztalt élményeket kínálnak a rászoruló, roma fiataloknak, miközben aktívan fellépnek a cigányellenességgel szemben. Herfort Marietta koordinátor szerint a megvalósított akciók azt mutatják, hogy látványosan erősödik a roma ifjúsági mozgalom Európában, emellett szívmengető egyéni sikertörténeteket is hozott a program.

Nem kevesebb, mint kilenc Európa a polgárokért projektet valósított meg az elmúlt években az RGDS (Roma Gadje Párbeszéd Az Önkéntes Szolgálat Által) civil szervezet, mely a Phiren Amenca (Járj velünk) nevet viselő nemzetközi hálózat koordinációs irodája. Herfort Marietta koordinátor elmondta, küldetésük az előítéletek ledöntése, a romák és nem romák közti párbeszéd megteremtése, elsősorban önkéntes tevékenységek, oktatási programok révén.

„A nemzetközi hálózat 2014 óta működik, a magyarországi koordinációs iroda pedig 2010-ben öltött hivatalos formát, de igazság szerint informálisan már a kétezres évek eleje óta működünk. Kezdetben nyugat-európai, nem roma fiataloknak teremtettünk lehetőséget arra, hogy önkéntes tevékenységeket végezzenek kelet-európai roma közösségekben. 2010 óta azonban kibővítettük a feladatainkat, és már hátrányos helyzetű, roma fiatalokat is külföldre küldünk önkénteskedni” – foglalta össze Herfort Marietta, hozzátéve: az önkéntesek hat, kilenc vagy tizenkét hónapot tölthetnek el valamely európai országban, ez idő alatt a szervezet finanszírozza a lakhatásukat és egyéb költségeiket.

Nem csak anyagi támogatásról van azonban szó. A résztvevők többnyire egyéni mentorálást is kapnak, nyelvtanulási lehetőséget és egyéb képzéseket, tréningeket biztosítanak számukra, fejlesztik például a kommunikációs készségeiket, erősítik a roma, a magyar, de az európai identitásukat is, hogy az érintettek megállják a helyüket a partnerországban végzett önkéntes munka során.

„Azon dolgozunk, hogy aktivizáljuk valahogy a roma ifjúságot, elősegítsük az állampolgári részvételüket. Szeretnénk megmutatni nekik, hogy az önkéntesség egy kiváló eszköz, mely által ki lehet törni a kilátástalanságból, meg lehet tanulni a hatékony érdekérvényesítést. Szeretnénk önbecsülést adni ezeknek a hátrányos helyzetű fiataloknak, és megmutatni nekik, hogyan tudnak kiállni a jogaikért és alakítani sorsukat, sőt nemcsak a sajátjukat, de a közösségükét is. Megtanítjuk, miként le-

het közéleti, társadalmi ügyekbe érdemben beleszólni, átlátni és alakítani a döntéshozatali folyamatokat, hatékonyan fellépni a rasszizmus ellen” – magyarázta a szakember.

Az Európa a polgárokért programban az RGDS a civil társadalmi együttműködések, valamint az európai emlékezet kategóriában pályázott sikeresen, mivel főként emberi jogi témákkal foglalkoznak. Projektjeik elsősorban a cigányellenesség felszámolását célozzák, sokat foglalkoznak például a roma holokauszt témájával, rendszeresen szerveznek megemlékezéseket, nemcsak itthon, de például Krakkóban vagy Auschwitzban is.

„Sok civil szervezettel dolgozunk együtt itthon és Európa más országaiban - nemzetközi szinten még aktívabbak vagyunk -, szakmai konferenciákat, workshopokat, tréningeket is szervezünk. Az Európa a polgáro-

kért program pályázati lehetőségeit hatékonyan ki tudjuk használni, és a magam részéről másokat is csak buzdítani tudok a részvételre, mert egy viszonylag könnyen elérhető, gördülékenyen lebonyolítható pályázati rendszerrel van szó, amelynek a mi szervezetünk már összesen mintegy 150 ezer eurós támogatást köszönhet” – hangsúlyozta Herfort Marietta.

A program által megvalósított rendezvények legemlékezetesebbjei között említette azt a kolozsvári nemzetközi ifjúsági fórumot, ahol mintegy 350 fiatal részvételével szerveztek látványos akciót. „Korábban több roma családot kitelepítettek a környéken egy közeli szeméttelre, az érintettek embertelen körülmények között kénytelenek ott élni generációk óta. Mi összefogtunk a roma közösségekkel, a helyiekkel, és demonstrációt szerveztünk. A megmozdulás során a telepről gyalog elindultunk együtt a nagyjából húsz

kilométerre lévő belvárosba, ahol felszólaltunk, hogy tudassuk a döntéshozókkal: egy uniós országban nem így kell megoldani a lakhatási problémákat. Hasonló akciókat valósítottunk meg egyébként Bulgáriában, Szerbiában, és ha a vírus helyzet nem szól közbe, akkor idén Litvániában folytatjuk” – mesélte.

Egy másik emlékezetes kezdeményezést felidézve elmondta: tanítottak már aktivistákat Szabolcsban és Borsodban is, ahol ugyancsak azt igyekeztek megtanítani a helyi civil csoportoknak, hogy hogyan kommunikálják az ügyeiket, hol és hogyan tudnak felszólalni a lakókörnyezetük élhetőbbé tétele érdekében.

A szakember elmondta, elsősorban a 17 és 30 év közötti korosztályt vonják be az önkéntes tevékenységekbe, de gyakorlatilag bárki bekapcsolódhat, aki elszántságot érez magában.

„A legtöbb önkéntessel és a partnerszervezetekkel hosszú távon dolgozunk együtt. Éves szinten két és félezer embert érünk el a programjainkkal. A járvány miatt most sok akció online térben zajlik, ami ugyan nem ér fel a személyes találkozókkal, de még többek számára elérhető. Egy-egy online kampánnyal 25-30 ezer emberhez is eljut a mondanivalónk” – mutatott rá Herfort Marietta. Megjegyezte azt is: jelenleg V4-es együttműködés keretében dolgoznak egy informális tananyag létrehozásán a holokauszt oktatás témájában. Erre következő lépésként képzéseket építenének, eljuttatnák a partnerszervezetekhez, és az aktivistákon keresztül akár pedagógusokhoz, iskolákba is.

„Az Európa a polgárokért program legnagyobb eredményének a hosszú távú, szoros együttműködéseinket tartom, hiszen a

rengeteg közös akciónak köszönhetően egyértelműen látszik, hogy erősödik a roma ifjúsági mozgalom Európában, egyre több fiatalt sikerül aktivizálni, a romák hangja egyre inkább hallhatóvá válik társadalmi szinten. Nagyon-nagyon fontosak és inspirálóak ugyanakkor az egyéni sikertörténetek is. A programjainkban részt vevő hátrányos helyzetű fiataloknak óriási élmény, amikor életükben először kilépnek a komfortzónájukból, és külföldre utaznak, hogy hasonló gondolkodású fiatalokkal találkozzanak, együtt tegyenek a jó cél érdekében. Gondolják csak el, sokan előtte még a kistelepülésük határait sem hagyták el, nem jártak a szomszédos nagyvárosban vagy a fővárosban sem. Korábban talán soha nem gondolták volna, hogy ki tudnak törni a megszokott környezetükből, utazzanak, ta-

nuljanak, önkénteskedjenek, munkát vállaljanak, társadalmi kérdésekben szólaljanak fel fontos fórumokon. Sokaknak végérvényesen megváltoztatja az életét a program. Számunkra pedig nagyon jó érzés, hogy ennek részesei, előmozdítói, támogatói lehetünk” – fogalmazott Herfort Marietta, aki távlati célként szeretné, ha a jövőben minden országban lenne egy-egy önkéntesük. •

CSÓKÁS ADRIENN

Az elmúlt 7 év során az
RGDTS – PHIREN AMENCA
ÖSSZESEN 9 PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁBAN MŰKÖDÖTT KÖZRE
az Európa a polgárokért programban.
1 ALKALOMMAL PÁLYÁZÓKÉNT

is kipróbálták magukat, de leginkább partnerként segítették a projektek lebonyolítását.

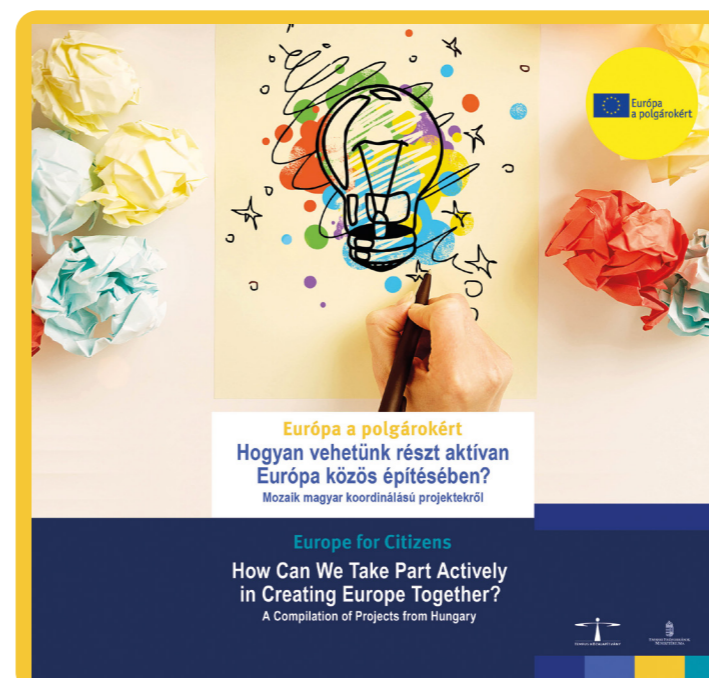
A szervezet profiljához kapcsolódóan
EURÓPAI EMLÉKEZET ÉS CIVIL TÁRSADALMI PROJEKTEK
megvalósításában rendelkeznek széleskörű tapasztalatokkal.

A „Volunteering – Citizens' tools for Roma Inclusion” című civil társadalmi projektjükéről készült interjúnkat ebben a kiadványunkban tettük közzé:

KORÁBBAN MEGJELENT DISSZEMINÁCIÓS FÜZETEK 2014-2020

TKA.HU » KIADVÁNYOK » EURÓPA A POLGÁROKÉRT

Szerkesztő: Frank Nóra
Olvasószerkesztő: Győrpál Zsuzsanna
Kiadványszerkesztő: Sebestyén Szilvia
Kiadja: Tempus Közalapítvány
A kiadásért felel: dr. Varga-Bajusz Veronika, főigazgató
Nyomdai kivitelezés: Rastera Group Kft, 2021

Kiadványunk megjelenését az Innovációs és Technológiai Minisztérium
és az Európai Bizottság támogatta.
A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik
az Európai Bizottság álláspontját.

© Shutterstock és a pályázók képanyagai

ISSN 2677-0687

További információ:
www.europaapolgarokert.hu
eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en
email: europaapolgarokert@tpf.hu
telefon: +36 1 • 237 • 1300
 [europa.a.polgarokert](https://www.facebook.com/europa.a.polgarokert)

Tempus Közalapítvány
1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.
infóvonal: +36 1 • 237 • 1320 | +36 1 • 237 • 1305
e-mail: info@tpf.hu
www.tka.hu

